

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна
Крос-культурні комунікації

Розробник: Чернова О.В., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент

Полтава 2023 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Крос-культурні комунікації
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника	<i>Викладач:</i> Чернова Ольга, кандидат економічних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 476 (навчальний корпус № 4) e-mail: olha.chernova@pdaa.edu.ua, https://www.pdau.edu.ua/people/chernova-olga-vadymivna-0
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: отримання здобувачами вищої освіти теоретичних знань, а також опанування необхідних практичних навичок з проблем ефективних міжкультурних комунікацій у сучасному бізнес-середовищі.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів з відповідними поняттями, категоріями, системами та алгоритмами крос-культурних комунікацій.
- навчити мобілізувати свої комунікативні компетенції, виконуючи завдання різної складності;
- ефективно вести переговорний процес;
- доцільно використовувати вербальні та невербальні засоби комунікації;
- здійснювати ефективне управління міжнародними комунікативними процесами у організації.

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Вміння використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність до практичного застосування знань та оволодіння сучасними знаннями.

Результати навчання:

РН 10. Логічно, правильно, точно, етично й емоційно висловлювати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата, прагнучи виробити індивідуальний стиль, мати навички ораторського мистецтва.

Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Основні категорії курсу «Крос-культурні комунікації». Кроскультурна комунікація: сутність, зміст, характерні ознаки. Підходи і методи дослідження культурних систем і кроскультурних комунікацій. Зовнішні чинники впливу на організаційну культуру компанії.

Тема 2. Комунікативно-культурна різноманітність у міжнародному бізнесі. Культура організації як проблема кроскультурного спілкування. Комунікація як культурно зумовлений процес у міжнародному бізнесі.. Лідерство і команда в кроскультурних комунікаціях.

Тема 3. Соціокультурні і соціокомунікативні особливості кроскультурної бізнес-комунікації. Кроскультурні комунікаційні бар'єри: сутність та причини. Конфлікти в кроскультурній бізнес-комунікації та стратегії урегулювання. Культурний шок та способи його подолання

Тема 4. Кроскультурна адаптація в бізнесі. Кроскультурна компетенція сучасного бізнесмена. Особливості процесу акультурації в багатонаціональних компаніях.. Чинники успішної кроскультурної адаптації.

Тема 5. Моделі культурно-комунікаційної варіативності в міжнародному бізнесі. Моделі культурно- комунікаційної варіативності Хофштеде. Модель культурно- комунікаційної варіативності Л'юїса. Модель культурно- комунікаційної варіативності Тромпенаарса. Модель культурно- комунікаційної варіативності Холла. Модель культурно-комунікаційної варіативності Клакхона і Строббека

Тема 6. Етика ведення ділових переговорів. Переговори як комунікативний процес. Проведення переговорів з партнерами. Види ділових зустрічей: неофіційна, офіційна ділова зустріч. Особливості сучасного ділового етикету. Основні етичні принципи ділового протоколу. Імідж фірми і ділової людини. Основні компоненти створення сприятливого іміджу.

Тема 7. Психологія ділового спілкування. Вербальні та невербальні засоби ділового спілкування. Поняття мовленнєвої ситуації. Передача інформації у вербальному спілкуванні. Поняття невербальної комунікації. Типи невербальних засобів комунікації. Психологічна культура ділового спілкування

Тема 8. Специфіка національних моделей спілкування, поведінки і етикету. Класифікація ділових культур. Культурологічний тип американського бізнесмена. Особливості ділової етики Європи. Формування української ділової культури.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		Л	Сем	с.р.
Тема 1. Основні категорії курсу «Крос-культурні комунікації».	9	2	2	5
Тема 2. Комунікативно-культурна різноманітність у міжнародному бізнесі.	9	2	2	5

Тема 3. Соціокультурні і соціокомунікативні особливості кроскультурної бізнес-комунікації.	9	2	2	5
Тема 4. Кроскультурна адаптація в бізнесі	9	2	2	5
Тема 5. Моделі культурно-комунікаційної варіативності в міжнародному бізнесі	14	2	2	10
Тема 6. Етика ведення ділових переговорів. Переговори як комунікативний процес	14	2	2	10
Тема 7. Психологія ділового спілкування. Вербальні та невербальні засоби ділового спілкування	13	2	1	10
Тема 8. Специфіка національних моделей спілкування, поведінки і етикету	13	2	1	10
Усього годин	90	16	14	60

Оцінювання результатів навчання

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування	Розв'язування тестів	доповідь/реферат/презентація	виконання завдань самостійної роботи	
РН 10. Логічно, правильно, точно, етично й емоційно висловлювати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата, прагнучи виробити індивідуальний стиль, мати навички ораторського мистецтва	21	21	29	29	100
Разом	21	21	29	29	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування теоретичних питань	розв'язування тестів	доповідь / реферат / презентація	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Основні категорії курсу «Кроскультурні комунікації».	3	3	3	3	12
Тема 2. Комунікативно-культурна різноманітність у міжнародному бізнесі.	—	—	3	3	6
Тема 3. Соціокультурні і соціокомунікативні особливості кроскультурної бізнес-комунікації.	3	3	3	3	12
Тема 4. Кроскультурна адаптація в бізнесі	3	3	4	4	14
Тема 5. Моделі культурно-комунікаційної варіативності в міжнародному бізнесі	3	3	4	4	14

Тема 6. Етика ведення ділових переговорів. Переговори як комунікативний процес	3	3	4	4	14
Тема 7. Візитні картки як засіб ділового спілкування	3	3	4	4	14
Тема 8. Специфіка національних моделей спілкування, поведінки і етикету	3	3	4	4	14
Разом	21	21	29	29	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- *опитування (0 – 3 бали):*

0 балів – здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення;

1 бал – здобувач вищої освіти у цілому оволодів суттю питань з навчального матеріалу (теми), виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу;

2 бали – здобувач вищої освіти виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), аналізує матеріал та робить власні висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки та неточності;

3 бали – здобувач вищої освіти демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал;

- *розв'язування тестів (0 – 3 бали):*

0 балів – здобувач вищої освіти відповідає менше, ніж на 50 % тестів;

1 бал – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 50-70 % тестів;

2 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 71-90 % тестів;

3 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 91-100 % тестів;

підготовка доповіді, реферату, презентації (0 – 4 бали):

0 балів – тема реферату не розкрита, список використаної літератури містить менше 2 наукових джерел, оформлення документу здійснено з критичними порушеннями, презентація відсутня, здобувач відмовляється від захисту;

1 бал – тема реферату викладена правильно, але є певні недоліки щодо відповідності результату навчання, повноті та логіці викладу; список використаної літератури містить 4-5 джерел, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація відсутня або не висвітлює предмет аналізу у повному обсязі, здобувач при захисті реферату не повною мірою володіє матеріалом за темою реферату;

1,5-2 бали – тема реферату викладена правильно, матеріал реферування відповідає вимогам досягнення результату навчання, повноті та логіці викладу; список використаної літератури містить 4-5 джерел, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація висвітлює предмет аналізу, але має вади недостатньої конкретизації матеріалу, здобувач при захисті реферату достатньою мірою володіє матеріалом за темою реферату;

3-4 бали – проблема, яка розглядається в рефераті, викладена повно, послідовно, логічно; список використаних джерел 5-6 позицій, оформлення документу відповідає стандарту, презентація наявна і повністю висвітлює досліджувану тему, здобувач при захисті реферату демонструє повне засвоєння матеріалу;

виконання завдань самостійної роботи (0 – 4 бали):

0 балів – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 50 % від загального обсягу;

1 бал – обсяг виконаної роботи становить 50 % до 70 % загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань становить від 71-90 % загального обсягу;

3-4 бали – обсяг виконаних завдань становить від 90 % до 100 % від загального обсягу.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 90 год. Кількість кредитів – 3,0. Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Списування під час контрольних робіт заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні ресурси

1. Адамович А.Є., Максимець О.М. Мистецтво ведення переговорів: навчальний посібник / А. Є. Адамович, О. М. Максимець. – Мелітополь: ТДАТУ, ФОП Однорог Т.В., 2021. 264 с.

2. Боковець О.І. Ділове спілкування : навч. посіб.. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 162 с.

3. Гриценко Т. Б., Гриценко С.П., Іщенко Т.Д., Мельничук Т.Ф., Чуприк Н.В, Анохіна Л.П. Етика ділового спілкування : навч. посіб.. / Т.Б. Гриценко, С.П.

Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук, Н.В. Чуприк, Л.П. Анохіна. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 344 с.

4. Дученко М. М., Шевчук О.А. Бізнес-етика: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навчальний посібник / М. М. Дученко, О. А. Шевчук. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 156 с.

5. Квіт С.М. Масові комунікації : підручник / С.М. Квіт. - Київ :Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. – 352 с.

6. Яхно Т.П. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. – К. : Патерик, 2017. 168 с.

Допоміжні ресурси

1. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2017. – 344 с.

2. Дергачова В.В., Кузнєцова К.О., Манаєнко І.М. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. - К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2020. 424 с.

3. Дученко М. М., Шевчук О.А. Конфліктологія: Практикум : навч. посіб. / М. М. Дученко, О. А. Шевчук – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 88 с.

4. Осика С. Г. Вирішення міждержавних спорів у Світовій організації торгівлі : навч. посіб. / С. Г. Осика, В. В. Коновалов, О. О. Бакалінська ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 247 с.

5. Пунда Ю.В., Козинець І.П., Клименко В.С. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.

6. Тарасенко С. В. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / С. В. Тарасенко, Ю. М. Петрушенко. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 222 с.

7. Чичкало-Кондрацька І.Б., Новицька І.В. Дипломатичний та діловий протокол: конспект лекцій / І.Б. Чичкало-Кондрацька, І.В. Новицька. – Полтава: НУПП, 2020. 70 с.

8. Stephen M. Byars, Kurt Stanberry. Business Ethics: Textbook. - Rice University. content produced by OpenStax.- 2018, 337 p

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Міністерство закордонних справ України. Офіційний website. URL : <https://mfa.gov.ua/>

2. Комітет Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва. Офіційний website. URL : <http://komzak.rada.gov.ua/>

3. Інститут світової політики (ІСП). Офіційний website. URL : <http://iwp.org.ua/>

4. Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД). Офіційний website. URL : <http://icps.com.ua/>

5. Рада зовнішньої політики «Українська призма». Офіційний website. URL : <http://prismua.org/>

6. Foreign Policy Research Institute: Ukraine. Офіційний website. URL : <https://www.fpri.org/country/ukraine/>

7. Royal Institute of International Affairs. Chatham House. Офіційний website.
URL : <https://www.chathamhouse.org/regions/europe/central-and-eastern-europe>